

ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Олена Смалько,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри комп'ютерних наук,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
smalko.olena@kpmu.edu.ua

Гуманізуючи вітчизняне освітнє середовище, викладачі мають багато різноманітних турбот, пов'язаних з необхідністю задоволення навчальних запитів учнів з особливими освітніми потребами, покращення їхньої залученості, розширення можливостей взаємодії та спілкування з однолітками. Додаткові труднощі додаються при використанні комп'ютерної техніки, що обов'язково відбувається на заняттях з інформатичних дисциплін. Але у час повсюдної цифровізації у жодному разі не оминати цього, тому всі педагогічні працівники повинні цілеспрямовано готуватись до організації інклюзивного навчання у закладах освіти. Передусім це стосується закладів загальної середньої освіти, оскільки відповідно до внесених Кабінетом Міністрів України змін до чинного Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) заклади освіти не можуть відмовляти в організації інклюзивного навчання учням з особливими освітніми потребами та у створенні інклюзивних класів [1].

Специфіка освітніх програм з інформатики у закладах загальної середньої освіти передбачає обов'язкове використання комп'ютерної техніки учнями на всіх уроках для розв'язання навчальних задач. Це примушує вчителів дбати про впровадження гнучких форм організації навчальної діяльності учнів на уроках із застосуванням можливостей чітко продуманої диференційованої групової роботи і реалізації практик спільного [2] та диференційованого [3] викладання.

У правильно сформованому інклюзивному освітньому середовищі діє принцип верховенства інтересів дитини, підтримується толерантне ставлення до кожного учня, визнаються його цінності, незалежно від особливостей чи відмінностей, тож організовується особистісно зорієнтований освітній процес з участю кожної дитини в різних видах навчальної діяльності на уроці з урахуванням її індивідуальних особливостей та можливостей [4, с. 17, 23].

Навчальний матеріал шкільного курсу інформатики та переважної кількості дисциплін інформатичного спрямування, що вивчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, можна адаптувати для сприйняття учнями з особливими потребами. Сучасні технічні засоби навчання та засоби інформаційно-комунікаційних технологій навчання дають вчителям небачені раніше можливості для ефективної організації інклюзивного освітнього середовища [5, с. 110–132; 6–8]. Поступово напрацьовуються дієві методики навчальної роботи з людьми різного віку, що мають особливі освітні потреби, у тому числі спрямовані на професійну комп'ютерну підготовку [9].

Забезпечення комфортного інклюзивного клімату у кожному освітньому закладі, де всі суб'єкти навчання отримують підтримку в інтелектуальному та академічному плані, а також відчують приналежність до колективу, незалежно від особистісних якостей, уподобань у навчанні чи освітніх досягнень, є важливою передумовою формування належної інклюзивної культури в освітньому просторі.

Список використаних джерел:

1. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р., № 957. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF> (дата звернення: 18.04.2024).
2. Спільне викладання в інклюзивному класі : метод. матеріали / уклад. Н. З. Софій. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70 с.
3. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі : навч.-метод. посібник / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ : Видавнича група «АТОПОЛ», 2012. 120 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посібник. Харків : Ранок, 2019. 304 с.

5. Косоць О. П. Методика навчання інформатики учнів професійно-технічних навчальних закладів в умовах інклюзії: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Вінниця, 2016. 270 с.
6. Освіта дітей з порушеннями слуху : сучасні тенденції та технології : навч.-метод. посібник / О. М. Таранченко та ін. Київ : ФОП Симоненко О.І., 2018. С. 208–272.
7. Jackson T. 11 examples of software to support people with disabilities. URL : <https://www.bairesdev.com/blog/software-support-people-with-disabilities> (дата звернення: 18.04.2024).
8. Richards L. Computer and software accessibility for the disabled. URL : <https://www.mapcon.com/us-en/computer-and-software-accessibility-for-the-disabled> (дата звернення: 18.04.2024).
9. Тулашвілі Ю. Й. Теоретичні і методичні засади професійної комп'ютерної підготовки осіб з порушенням зору : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2012. 528 с.